

Súd: Okresný súd Nové Mesto nad Váhom
Spisová značka: 9P/222/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3514211007
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lenka Pavlovičová
ECLI: ECLI:SK:OSNM:2015:3514211007.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd v Nové Mesto nad Váhom samosudkyňou JUDr. Lenkou Pavlovičovou vo veci starostlivosti súdu o mal. T. Q., Q.. D. XX.XX.XXXX, zastúpenú v konaní kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, dieťa rodičov matky P. Q., U. F.Š. XXX, a otca I. E. Q., U. Y. N. Q., X.-R., E. Y. XA, o zverení maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti, takto

r o z h o d o l :

I. Maloletá T. Q., Q.. XX.XX.XXXX, sa zveruje do náhradnej osobnej starostlivosti Z. T., Q.. XX.XX.XXXX, U. J., W. XXX/X, ktorá bude maloletú v bežných veciach zastupovať a spravovať jej majetok.

II. Matka maloletej je povinná prispievať na výživu maloletej T. mesačne sumou vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona, a to vždy do 15. dňa v každom mesiaci vopred k rukám Z. T. počnúc právoplatnosťou rozhodnutia o zverení maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti.

III. Otec maloletej je povinný prispievať na výživu maloletej T. mesačne sumou vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona, a to vždy do 15. dňa v každom mesiaci vopred k rukám Z. T. počnúc právoplatnosťou rozhodnutia o zverení maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti.

IV. Súd ruší dohľad nad výchovou maloletej T. Q., Q.. XX.XX.XXXX, ktorý bol nariadený Rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 28.02.2011 č.k. 7P/805/2008-297.

V. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Uznesením tunajšieho súdu zo dňa 30.09.2014 č.k. 5P/167/2014-12 súd nariadil predbežné opatrenie, ktorým maloletú zveril do dočasnej náhradnej osobnej starostlivosti Z. T. a rodičov maloletej zaviazal povinnosťou prispievať na jej výživu sumou 27,13 Eur od právoplatnosti uznesenia. Návrh na zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti nebol podaný.

Uznesením tunajšieho súdu zo dňa 09.12.2014 č.k. 9P/222/2014-6 súd bez návrhu začal konanie o zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti.

Súd vykonal dokazovanie oboznámením spisu sp. zn. 5P/167/2014 a výsluchom kolízneho opatrovníka. Rodičia maloletej sa na pojednávanie súdu nedostavili, telefonicky bola v kontakte s kolíznym opatrovníkom matka maloletej a Z. T..

Rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 01.11.2004 bolo manželstvo rodičov maloletej rozvedené, maloletá bola zverená do osobnej starostlivosti matky a otcovi bolo uložené prispievať na výživu maloletej. Naposledy Rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 28.02.2011 č.k. 7P/805/2008-297 bolo rozhodované o návrhu na nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletou, kedy ústavná starostlivosť nebola nariadená, bol však nariadený nad výchovou maloletej dohľad.

Ako vyplýva z predbežného opatrenia, ktorým bola maloletá zverená do dočasnej náhradnej osobnej starostlivosti, matka mala v čase nariadenia predbežného opatrenia nevyhovujúce bytové podmienky, preto maloletá bývala u Z. T.. Sama v tom čase prejavila vôľu, že chce zostať u tety.

Podľa terajšej správy kolízneho opatrovníka, u matky maloletej a rovnako i u Z. T. boli vykonávané opakované šetrenia. Maloletú navštívili aj na strednej priemyselnej škole, ktorú navštevuje. U matky je situácia v súčasnosti o niečo lepšia, keď majú zapojenú elektrinu, avšak dom je stále v exekúcii a v prípade jeho predaja sa budú musieť vysťahovať. Vzťahy medzi maloletou a jej matkou sú vyhrotené. T. uviedla, že matka sa o ňu nezaujíma, sú len v telefonickom kontakte, ak aj matka na J. príde, maloletú nenavštívi. Maloletá má v škole výborné výsledky, je najlepšia z ročníka. Sama maloletá si želá zostať u tety, kde sú pre ňu vytvorené všetky podmienky. Rovnako aj pani T. a jej manžel si želajú, aby maloletá u nich zostala. Manželia T. majú ešte pri sebe svoje dve deti, o ktoré sa riadne starajú, oproti nim bývajú ich plnoletí synovia. S otcom maloletá v kontakte pravdepodobne nie je, keďže dobre neovláda nemecký jazyk, jej otec je už starší a má i zdravotné problémy. Z tohto dôvodu by zverenie maloletej do jeho starostlivosti neprichádzalo do úvahy. Kolízny opatrovník navrhol tiež zrušiť dohľad na výchovu maloletej, keďže tento už v súčasnej dobe nie je potrebný.

Podľa § 44 ods. 1 a 3 Zákona o rodine náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. Náhradná starostlivosť, na ktorej základe vznikajú vzťahy medzi maloletým dieťaťom a inou osobou, môže vzniknúť len rozhodnutím súdu a jej obsah tvoria práva a povinnosti vymedzené zákonom alebo súdnym rozhodnutím. Náhradnou starostlivosťou je

- a) zverenie maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča (ďalej len „náhradná osobná starostlivosť“),
- b) pestúnska starostlivosť a
- c) ústavná starostlivosť.

Podľa § 45 ods. 1 až 8 Zákona o rodine ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, ak spĺňa ustanovené predpoklady. V rozhodnutí súd vymedzí osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, jej rozsah práv a povinností k maloletému dieťaťu. Osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak táto osoba predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd. Na správu majetku maloletého dieťaťa sa primerane použijú ustanovenia § 32 a 33. Rodičia maloletého dieťaťa vykonávajú práva a povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností len v rozsahu, v akom nepatria osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Rodičia majú právo stýkať sa s maloletým dieťaťom, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Ak sa s osobou, ktorej bolo maloleté dieťa takto zverené, nedohodnú o výkone tohto práva, rozhodne na návrh niektorého z rodičov alebo tejto osoby súd. Vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu podľa odseku 1 nezaniká. Súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti určí rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému dieťaťu výživné rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží

povinnosť, aby výživné poukazovali osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti.

Podľa § 28 ods. 1, 2 Zákona o rodine súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä

- a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa,
- b) zastupovanie maloletého dieťaťa,
- c) správa majetku maloletého dieťaťa.

Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

Zákon o rodine predpokladá, že rodičia budú vykonávať všetky svoje povinnosti vo vzťahu k dieťaťu dobrovoľne a so všetkou starostlivosťou. V prípade, že by tomu tak nebolo, sám zákon obsahuje ustanovenia, ktoré sú schopné zabezpečiť ochranu záujmov dieťaťa. Jedným z takýchto opatrení je i zverenie dieťaťa do náhradnej starostlivosti. Prvoradým je vždy záujem dieťaťa. Výchovou pritom treba rozumieť starostlivosť o komplexný fyzický i duševný vývoj dieťaťa, rodičia sú teda povinní poskytovať dieťaťu nielen výživu, ale i vytvárať podmienky pre duševný rast a vývoj- ide o vybudovanie morálnych hodnôt či citových väzieb. Práve tieto by sa mali formovať v rodine, kde by dieťa malo mať vytvorené prostredie, v ktorom bude schopné vnímať lásku, porozumenie a záujem.

Podľa § 30 ods. 1 Zákona o rodine rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia. Rodičia majú právo vychovávať deti v zhode s vlastným náboženským a filozofickým presvedčením.

Prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa tak majú rodičia, ktorým tak patrí právo mať dieťa pri sebe, právo usmerňovať jeho konanie, riadiť ho, zabezpečovať osobnú starostlivosť oň, právo o dieťati rozhodovať a podobne. Rodičia majú v prvom rade povinnosť viesť dieťa k pozitívnemu správaniu, brániť negatívnym vplyvom na dieťa.

Je preto potrebné konštatovať, že dieťa možno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti len vtedy, ak rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa. Náhradná starostlivosť predstavuje teda nahradenie výkonu jednej časti rodičovských práv a povinností, a to práve osobnej starostlivosti o dieťa. Pre nariadenie náhradnej starostlivosti sa vyžaduje jej nevyhnutnosť. Nestačí, že dieťa v biologickej rodine nemá vytvorené rovnako dobré životné podmienky ako v náhradnej starostlivosti. Táto totiž prichádza do úvahy až vtedy, keď ohrozenie riadnej výchovy dieťaťa nekvalitou jeho života preváži nad jeho záujmom podporovať biologické väzby a rodinný život.

V danom prípade nastala situácia, kedy rodičia maloletej nie sú schopní zabezpečiť maloletej plnú starostlivosť. Matka starostlivosť o dcéru úplne nezvláda, má horšie bytové podmienky, vzťahy medzi ňou a dcérou sú narušené. Otec v kontakte s dcérou prakticky nie je, na pojednávanie súdu sa nedostavil. Podľa názoru súdu, vychádzajúc z vyjadrení kolízneho opatrovníka, je plne v záujme maloletej, aby zostala bývať v prostredí, ktoré dôverne pozná, kde sa cíti isto a kde je o ňu riadne postarané. To, že pani T. výchovu zvláda je zrejme i z toho, že maloletá má výborné vyučovacie výsledky. Maloletá sama prejavila vôľu zostať u pani T.. Z tohto dôvodu súdu maloletú zveril do starostlivosti Z. T..

Pokiaľ ide o vyživovaciu povinnosť rodičov k maloletej, táto stále trvá. Vychádzajúc z § 45 ods. 8 Zákona o rodine súd určil rozsah tejto vyživovacej povinnosti.

Podľa § 62 ods. 1, 2, 3, 5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods.1, 2 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti

a majetkové pomery povinného prihladne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihladne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

Maloletá má výdavky primerané svojmu veku. Matka maloletej je na predĺženej materskej dovolenke, poberá rodičovský príspevok, v starostlivosti má ešte syna Y., ktorý má zdravotné problémy, a dcéru Š.. Otec maloletej svoje majetkové pomery nepreukázal, súd preto vychádzal zo skutočností, ktoré boli obsiahnuté v pôvodnom rozhodovaní o výživnom (v tom čase bol živnostníkom). Súd určil výživné v minimálnej výške, ktoré sú rodičia maloletého dieťaťa povinní vždy poukazovať, keďže zatiaľ pomery určenie inej výšky výživného neodôvodňujú.

Podľa § 37 ods. 2, 5 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení:

- a) vhodným spôsobom napomenie maloleté dieťa, jeho rodičov a iné fyzické osoby, ktoré svojím správaním ohrozujú alebo narušujú jeho riadnu výchovu,
- b) určí nad výchovou maloletého dieťaťa dohľad; dohľad vykonáva najmä za súčinnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obce, školy, neštátnych subjektov a zariadenia, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené,
- c) uloží maloletemu dieťaťu obmedzenie v rozsahu potrebnom na predchádzanie a zabraňovanie škodlivým vplyvom, ktoré môžu ohroziť alebo narušiť jeho priaznivý vývoj; dodržiavanie uloženého obmedzenia sleduje najmä za súčinnosti obce,
- d) uloží maloletemu dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo odbornému poradenstvu v špecializovaných zariadeniach.

Súd sleduje vykonávanie výchovných opatrení najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou a s príslušným zariadením, ak je v ňom maloleté dieťa umiestnené.

Podľa § 37 ods. 5, 6 Zákona o rodine, súd sleduje vykonávanie výchovných opatrení najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou a s príslušným zariadením, ak je v ňom maloleté dieťa umiestnené. Súd hodnotí účinnosť výchovného opatrenia po uplynutí obdobia, ktoré uviedol v rozhodnutí o jeho uložení. Výchovné opatrenie súd zruší, ak splnilo svoj účel. Súd môže rozhodnúť o uložení iného vhodného výchovného opatrenia, ak je to v záujme maloletého dieťaťa.

V danom prípade bolo v konaní preukázané, že uložené výchovné opatrenia stratilo svoj význam. Maloletá nie je už zverená do starostlivosti matky, kde sa prejavovali nedostatky, je v starostlivosti osoby, u ktorej je výchova zabezpečovaná riadne a bez problémov. Z tohto dôvodu súd nariadený dohľad zrušil.

O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 146 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak sa konanie mohlo začať i bez návrhu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré možno podať do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd do Trenčína. V odvolaní sa má uviesť, kto ho podáva, ktorému súdu je určené, ktorej veci sa týka a čo sa odvolaním sleduje, odvolanie musí byť podpísané a datované. Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis, ak je to potrebné. Ak odvolateľ nepredloží odvolanie v potrebnom počte rovnopisov a s prílohami, súd vyhotoví kópie na jeho trovy. Je potrebné najmä uviesť, proti ktorému rozhodnutiu odvolanie smeruje (dátum vydania rozhodnutia a spisová značka), v čom sa vidí nesprávnosť rozhodnutia alebo postupu súdu a čoho sa odvolateľ domáha. Ak sa účastníci konania práva podať odvolanie výslovne vzdali, toto právo im už nepatrí.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím plnená dobrovoľne, možno sa jej plnenia domáhať v exekúcii.